

מסמך מסכם לקראת תוכנית היערכות לשינויי האקלים

(ק"ק 15012/22)

תמונת מצב:

כבר למעלה מעשור עיריית הרצליה רואה בקידום הקיימות ערוץ פעולה מרכזי. ב-2008, הצטרפה העיר לאמנת פורום ה-15 לצמצום פליטות זיהום אוויר וגיבשה תכנית אב לנושא, בהמשך חתם ראש העיר על ברית ערים לאיכות חיים ואימץ את תקן בנייה ירוקה כתקן מחייב. הרצליה היא חלוצה בתחום צמצום השימוש בפלסטיק חד פעמי ואימוץ תקן דירוג אנרגטי.

כעיר חוף מובילה, הרצליה רואה בשימור המשאבים הטבעיים, בניהול ושימור חוף הים, מטרה סביבתית מרכזית, וראש העיר משמש כיו"ר פורום רשויות החוף מאז 2017. בשנים האחרונות, אמצה הרצליה את שימור המערכות הטבעיות כדגל עירוני שמבוסס על יצירת רשת מערכות אקולוגיות, ממערב למזרח, מחוברות ושמורות. לחיזוק הרשת מקודמות פעולות כוללניות, בין היתר: הכרזה של פארק אפולוניה, הקמת פארק הרצליה ומתחם תל מיכל, הכרזה על 36 אתרי טבע עירוניים, גיבוש חזון יער עירוני ועוד.

בפברואר, 2020, הכריז ראש העירייה על הקמת צוות היערכות עירוני בנושאים הסביבתיים ל-20 השנים הבאות, והפך לשותף מרכזי ביוזמת "שינוי כיוון" בהובלת ח"כ (לשעבר) דב חנין ובחסות נשיא המדינה באותה העת, מר רובי ריבלין. עקרונות "שינוי כיוון" מהווים מתווה להכנת תכנית היערכות לשינויי אקלים של הרצליה. העיר לקחה על עצמה לעמוד ביעדים שהציבה מדינת ישראל בהסכם פריז ואף שואפת להרחיבם עד 2030. לצורך גיבוש התכנית הוקם מנגנון עירוני להובלת המהלך בראשות מנכ"ל העירייה, ובריכוז היחידה לאיכות הסביבה.

תוכנית היערכות העירונית לשינויי האקלים בהרצליה תעניק למשתמשי העיר, מוסדות הרשות ולשותפותיה מענה סדור וברור אל מול השינויים הקיצוניים החלים בכלל המערכות הטבעיות בעולם וב ישראל. זאת מתוך הנחה שהמשבר האקלימי, שהשלכותיו מורגשות היטב בעשורים האחרונים, הינו אירוע מתגלגל ארוך טווח. על כן, חובתנו המוסרית, והאחריות להיערך אל מול הסיכונים, הידועים והלא ידועים, העתידים לבוא. זאת, במטרה לצמצם, ככל הניתן, את הנזקים והפגיע בחיי אדם, במערכות הטבעיות, בחברה, בכלכלה ובקהילה. כך התוכנית עתידה להעצים את חוסנה העירוני, הקהילתי והאקלימי של העיר ושותפותיה.

מטרות התוכנית הינן חיזוק החוסן העירוני והאקלימי של הרצליה; צמצום הפגיעות בנפש, בטבע וברכוש עקב השינויים הפיזיים והחברתיים הצפויים כתוצא משינויי המערכות הטבעיות והאקלים; נקיטת אמצעים להגדלת העמידות של המערכות הטבעיות.

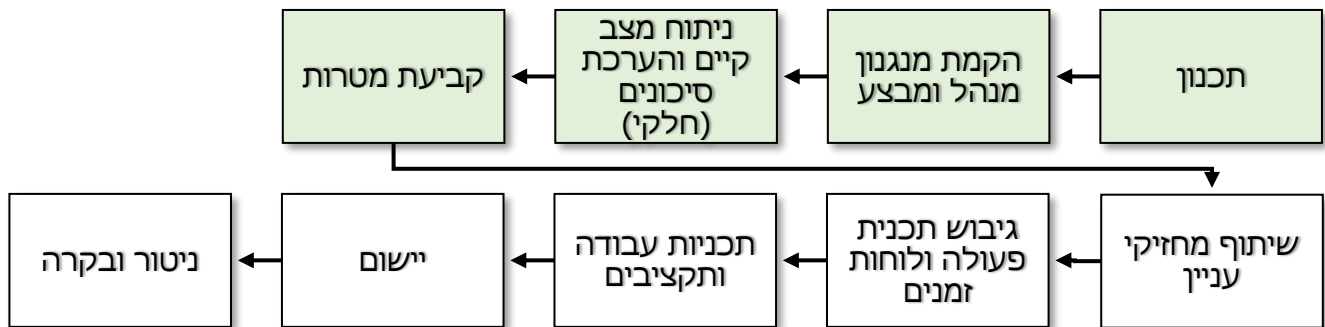
לשם כך עיריית הרצליה נקטה עד כה בפעולות שלהלן:

1. הקמת וועדת היגוי
2. הקמת צוותי פעולה מקצועיים חוציי רשות והכשרתם - בראש הצוותים עומדים מנהלים בכירים. בצוות שותפים נציגים מכלל היחידות הרלוונטיות.

3. הכשרת רפרנטים לאקלים במחלקות הרשות במסגרת תכנית ברית ערים של פורום ה-15 יצירת שפה משותפת ועולם מושגים משותף.
4. **מיפוי ראשוני של גורמי סיכון אקלימיים וניתוח הפגיעות בחופים.**
5. **כתיבת מטרות לתוכנית ותכנון קווי פעולה כלליים.**
6. שינוי הגדרתה של המחלקה לאיכות הסביבה מגוף תפעולי לכדי מחלקת מטה מובילת מדיניות, והעברת המחלקה מאגף שאיפ"ה ללשכת המנכ"ל.
7. גיוס תקן מנהל מדור מדיניות והיערכות אקלים במחלקה לאיכות הסביבה והקמת שני צוותי עבודה במדור.
8. הקמת צוות חקר נתונים רשותי ייעודי להתמודדות עם שינויי האקלים.
9. **השקעת כלל מאמצי מרכז החדשנות העירוני למציאת פתרונות אקלים לאור אתגרי הרשות בשיתוף התעשייה המקומית.**
10. תכנון "מרכז המחר" - מרכז חדשני ורב תחומי אשר יהווה בית למחקר, יזמות ויהווה בסיס ידע לכל תחומי האקלים בעיר. המרכז יחתור לשיתוף פעולה עם כלל גורמי העניין בעיר בניהם תעשייה ומסחר, אקדמיה, חינוך ומקבלי החלטות ויפעל למען העלאת המודעות הציבורית, פיתוח וייזום פתרונות והנעת תהליכי עומק בהרצליה.
11. קידום נושא התכנון החופי (ICZM) הן במסגרת הרשות והן במסגרת פורום רשויות החוף בו ממלא ראש העיר, מר משה פדלון, את תפקיד יו"ר הפורום.

חלקי תוכנית ההיערכות העתידיים להיכתב בחסות ק"ק זה ישימו דגש על **מיידיות** ההיערכות והכרה בדחיפות שינוי דרכי ההתנהלות הקיימות. התכנית מגובשת בעידן של אי וודאות לגבי עוצמתם והיקפם של שינויי האקלים, ולכן יש לקדם את היישום תוך בחינה מתמדת של המצב המתפתח. יש לבחון מדדים ביחס למצבם בתחילת התוכנית ובחינת יישום תוכניות העבודה והפרויקטים. לשם כך עלינו ליצור מערכת מעקב ובקרה סדורה. כזו בעלת יכולות מדידה הן בפן התהליכי והן, ובעיקר, בפן המקצועי של "מדידת אקלים". על התוכנית להיכתב לאור צורכי המדידה הקיימים והעתידיים. חלק מהמדדים יחולקו, כהמלצת המדריך הממשלתי, למדדי מצב, מדדי פעולה ומדדי תהליך.

הפעולות העיקריות שהרשות מתכוונת לבצע במסגרת קול קורא זה:

1. שכירת שירות יועצים בתחום האקלים וכתובת מדיניות.
2. שיפור ודיוק החלקים הכתובים בדגש על ניתוח אתגרי אדפטציה, מציאת פתרונות וכתובת תוכניות מפורטות. זאת תוך שיפור רחב-היקף המדידה וחיווי הסיכונים והפגיעות.
3. ביצוע מהלכי שיתוף ציבור כחלק מתהליכי כתיבת התוכנית.

רכיבי התוכנית:

תכנית ההיערכות העירונית לשינויי אקלים של הרצליה תשאב השראה והכוונה מיעדי פיתוח בר-קיימא של האו"ם, באופן ספציפי; יעד 13 – הערכות לשינויי אקלים, יעד 11 – קידום ערים מקיימות, חסונות ומכילות,¹ מהמתווה להערכות לשינויי אקלים ואנרגיה מקיימת של משרד הגנת הסביבה ומשרד האנרגיה ומתכנית שינוי כיוון.

על התכנית להתבסס על הבנת המצב הקיים, זיהוי תמונת העתיד וגיבוש אמצעי מדיניות כדי להבטיח את העתיד הרצוי. על התכנית להצטרף למערך תכניות העבודה של העירייה ולהתעדכן מדי שנה בהתאם לידע הקיים ולמצב ביצועה. על כן אלו הם רכיבי התוכנית:

- **פעולות חוסן אקלימי/הסתגלות- אדפטציה.** פעולות האדפטציה נועדו על מנת לשפר את חוסנה ועמידותה הן של הרשות ככלל והן של תושבי הרשות בפני תופעות שינויי האקלים החזויות. פעולות האדפטציה יכללו הקמת מערכי חירום, התאמה פיזית של מרחב הרשות, כגון שיפור הצללה כתגובה לעליית הטמפרטורות והתארכות העונה החמה, תכנון חכם לשיטפונות, התאמת פיתוח הרצועה החופית ועוד.
- **פעולות הפחתה – מיטיגציה.** פעולות המיטיגציה נועדו לנסות ולמתן את קצה שינויי האקלים על ידי הפחתת פליטות גזי חממה ממקורות שונים כגון ייצור אנרגיה, תחבורה ופסולת. מגזרים שונים במרחב הרשות הינן יצרני פליטות: תעשיית, מסחרי, עסקי, המגזר הפרטי ואף הרשות עצמה.

חוסן אקלימי	הפחתת פליטות
1. תכנון עירוני - צמצום איי החום	5. תחבורה
2. חופים - שימור והגנת רצועת החוף וסביבתה	6. אנרגיה
3. נגר - ניהול הנגר והמים בעיר	7. פסולת
4. חוסן עירוני - פיתוח אורח חיים מותאם לסביבה משתנה	8. תכנון בר קיימא

נושא רחב – שיתוף ציבור, קהילה, חינוך והסברה

עקרונות מנחים:

- פתרונות מבוססי טבע
- שוויון והכלה
- מרכז
- שקיפות ושיתוף ציבור

¹ UN, *The 2030 Agenda for Sustainable Development*, 2015, <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300> [14: 40, 08/05/2022].

